

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

Historiae Ecclesiasticae Pars Tertia, Qva Continentvr Hermiae Sozomeni
Salaminij lib. 9. Euagrij Scholastici Epiphanensis lib. 6

Christopherson, John

[Köln], 1569

Libri proœmium in quo de gente Iudaica dubitationem mouet, Deinde commemorat qui ab initio de istiusmodi argumento primum scribere cœperint, & quomodo... . Cap. I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12718

HERMIAE SO- ZOMENI SALAMINII HISTORIAE ECCLESIA- STICAE LIBER PRIMVS.

*Libri proœmium in quo de gente Iudaica dubita-
tionem mouet, Deinde commemorat qui ab
initio de istiusmodi argumento primum scri-
bere cœperint, & quomodo ac ex quibus scri-
ptoribus historiam hanc deprompserit, & quòd
veritatis eruenda studio, nonnulla quoq; alia
præsenti historia attexuerit. CAP. I.*

Gene. 18.

AM pridem cœpi mecum cogitare, quid causæ esset, cur alii homines tam prompto ac parato animo fidē in Deum verbum, Iudæi autem tam ægrè & difficulter amplexarentur, præsertim cum hi ab initio diuina eloquia summa obseruantia colere didicissent, & Christum ante, quàm adueniret, pro certo aduenturū per prophetas cognouissent. Nam Abraham cum generis illorum, tum circumcisionis author, filiū Dei suis ipsius oculis aspexit, eumq; excepit conuiuio.

Gene. 22.

Isaac etiam eius filius, cum victus ad altare à patre deduceretur, figuram hostiæ, quæ in cruce oblata est, expressit: quippe eodem modo Christum passum esse memorant hi, qui sacras literas accuratè peruestigarint. Iacob porrò tum Gentium expectationem, quæ est iam in Christo, tum tempus, quo esset seruator venturus, præsignificauit, his ferè verbis: Deficient principes Iudæorum de genere Iudæ principis tribus illius. Quibus verbis Herodis indicauit principatum: qui patre Idumæo, matre autem Arabe natus, à Senatu Romano & Augusto Cæsare Iudæorum genti præfectus est. Quin etiam reliquorum prophetarū, alii Christi procreationem, ineffabilem eius conceptionem, matrē post partum

partum virginem mansuram, genus, & patriam illius prædixerunt: alii diuinas eius & admirabiles res gestas: passionem alii, à mortuis resurrectionem, ascensum in caelos. & quæ de nique res in singulis istorum accideret, antè vaticinati sunt. Verum si quis istarum rerum ignarus sit, eas cognoscere non erit magni negotii, modò sanctæ scripturæ libros perlegere voluerit. Porro autem Iosephus, Mathathiaæ filius, cir cum apud Iudæos, tum apud Romanos maxima nominis celebritate florès, testis est de vero Deo verbo locupletissimus. Nam non grauatür illum appellare, effectorem operum admirabilium, & verè doctrinæ magistrum: quinetiam Christum perspicue nominat, neque ignorat eum morti in cruce oppetendæ addictum fuisse, tertioque die reuixisse, & alia infinita miracula de eo à diuinis prophetis prædicta esse. Testatur præterea multos tum Gentiles, tum Iudæos, quos ad suam doctrinam perduxerat, eum amare non desuisse, & gentem ab eo nomè adeptam perpetuò remansisse. Atque dū ista narrat, videtur mihi clara voce propemodum pronuntiare, idque eius rebus gestis valde appositè, Christum esse Deum, quinetiam admirabilitate obstupefactus, ita se mediū interiiicit, ut credentes in eum neutiquam infectetur ille quidem, sed illis potius consentiat. Itaque mihi de his rebus cogitanti mirum sanè videtur, Iudæos non aliis hominibus anteuertisse, seque ad fidem Christianam prius transfuisse. Neque profectò omnes Gentiles, quamuis quædam de Christo futura, à Sybilla, & à quibusdam oraculis præsignificata sint, propterea in crimen quod fidem ægrius & difficilius admiserint, vocandi sunt: quippe pauci admodum, iique doctrina præstantes, eiusmodi prophetias numeris ex maxima parte conscriptas, & verbis obscurioribus, quam quæ à plebe percipi possent, editas, intelligere potuerunt. Quare cælitus, mea quidè sententia, à Deo prouisum erat ad posterorum hominum cõsensionem, ut res futuras non modò suorum prophetarum, verum ex aliqua parte etiã peregrinorum animis iniiceret ad prædicendum: idque in more musici, qui dū cantilenam peregrinam canere instituit, necessitate adductus, aut chordas superuacuas plectro percurrit, aut alias nouas his, quas ipsum instrumentum iam habet, adnectit. Verum quod Iudæi sero tardiusque fidem Christi receperunt, quæ Gentiles, cum tamen pluribus manifestioribusque

SOZOMENI HISTOR.

prophetiis de aduentu Christi instructi essent, ista disseruisse fat est. Neque cuiquam certè mirum debet videri, ecclesiam Dei per alias gentes maximè creuisse: primū quòd Deus in rebus diuinis grauissimisque mutationes contra omnium opinionem facere consuevit: deinde quòd cōstat diuinam religionem non vulgaribus virtutibus eorum, qui ab initio ei præfuerint, administratam esse. Nam tamen si linguam disertam, & ad eleganter loquendum exercitatā non habuerunt, neque verborum concinnitate, aut certis demonstrationibus lectores ad suam sententiam perducere potuerunt, non tamen propterea conatus eorum peius successit, sed abiiciendo opes, sua bona contemnendo, patibuli cruciatum subeundo, multa & acerba tormenta, velut alienis circumdati corporibus, fortiter tolerando. & neque blanditiis vel plebis, vel magistratum vllius ciuitatis, obsequendo, neque eorum minas extimescendo, planū omnibus fecerunt, se eiusmodi certamina amplissimorum præmiorum spe inductos obiisse. Quocirca oratione ad persuadendū non erat opus, præsertim cum res in singulis familiis & ciuitatibus gesta, homines nullo penè negotio ad ea credenda impellerent, quæ nunquam antea audiuisent. Cum igitur tam diuina sit, & tam admirabilis in orbe terrarum facta mutatio, vt homines pristinam suam religionem, legesq; patrias aspernentur, perquam absurdum sanè videretur, vt cum caper Calydonius, Marathonus taurus, & aliæ eiusmodi res quæ in singulis regionibus vrbibusq; vel re vera acciderint, vel à poetis confictæ fuerint, tam magno æstimatæ sint, vti Gentiles scriptores, facilè præstantissimi, iiq; natura ad res literis prodendas aptissimi, in illis describendis operam & laborem ponerent, ipse non omnes ingenii nervos contenderem, vt res in ecclesia administratæ mea opera scriptis mandarètur ad posteritatem. Persuasum nāq; habeo, cum argumentum non hominū ingeniis excogitatū sit, futurū esse, vt præter omnium opinionem me scriptorem diuina ope adiutum ostendam. Atque animus quidem erat hoc opus iam à Christo nato repetiuisse: sed cum animaduertèrem alios scriptores Clementem dico, Hegesippum, viros sapientissimos, qui Apostolorum temporibus proximè succedebant, Africanorum

canum præterea, & Eusebium cognomento Pamphilum, virum tum in sacris literis, tum in poetis alijsq; Scriptoribus gentilibus peritissimū, idem ipsum ad sua ipsorū tempora scribere aggressos, eas solū res, quæ post Christi ad cælos ascensum vsque ad necē Licinij in ecclesijs gestæ sunt, & ad nostrā venire notitiam in duobus libris summatim persecutus sum. At iā, Deo iuante, quæ deinceps secutæ sunt, comemorare conabor. Atque mentionem faciam cum rerum, quibus ipse interfui, tum earum, quæ non hac nostra ætate solum, verum etiam ante nos natos factæ sunt: quas quidē ab illis, qui vel eas ab alijs didicerāt, vel ipsi oculis viderant, ipse, equidem accepi. Quæ autem ante illud tempus obtigerint, earum cognitionē partim ex legibus religionis ergō sancitis, partim ex Cōcilijs varijs temporibus celebratis, partim ex rerum innouationibus prodita, partim deniq; ex imperatorū & sacerdotū epistolis collegi: quarū epistolarū alię etiā nū in palatijs imperatorū, et in ecclesijs seruantur: aliæ dispersę in manibus literatorum hominum reperiuntur. Quas cum ad verbum in hanc historiam conijcere instituissem, commodius putavi propter operis molē, earū sentētijs breui percerere: nisi in res ambiguas, de quibus variæ & discrepantes multorū extarent opiniones, aliquando forte inciderē. Nam tū si quod scriptū mihi suppetet, illud ad veritatem declarandā citabo. Verū ne quis rerū ipsarum ignarus, nostrum opus, cū cōtraria scripta legerit, condēnet mendacii, intelligendū est, ecclesiarum præfides propter dogmata Ariana, aliæque quæ post nata sunt, inter se dissentientes, singulos pro defensione opinionum, quibus ipsi fauebant, literas ad eos, qui eādē cum ipsis doctrinam amplexabantur, scripsisse. Qui quidē in cōsilijs consentiētes, quæ ipsis placebāt, ea sancuerūt: & nō raro cōtrariarū opinionū fautores, indicta causa, condēnarunt: atque imperatores suæ ætatis, hominesq; potentes summa obseruantia profecuti, quantum in ipsis situm erat, illos in suam opinionem adducere studuerunt. Quos quidem sibi cōciliari ideo laborarūt, vt hominibus afferrent opinionem, se verū Dei cultū consecrari. Porro autem alij horum, illorum alij addicti sententijs, epistolas, quæ pro sua secta faciebant, studiosē in vnum colligerunt:

SOZOMENI HISTOR.

missas verò fecere contrarias. Quæ res vna effecit, vt quæ in his obtigerint, ægrius & maiore cum difficultate eruere mus. Verùm cum in historia nihil ponendū sit, quod nō sit syncerū maxime, & veritatis propterea maxime in ea ratio habēda, idcirco videbatur per mihi necessarium, vt quoad possem, eiusmodi literas diligēter peruestigare. Præterea si virorum ecclesiasticorū inter ipsos feditiones vel de primatu, vel de sua secta aliis præferenda excitatas persequar, ne quisquā existimet velim, hoc importunè à me factū esse, aut istarum rerum commemorationem malevolentia attribuat. Nā primū vti dictū est, veritatē omnibus rebus anteponere scriptorem decet. Deinde doctrina ecclesiæ catholica maxime tum ingenua ac syncera videbitur, cū tametsi sit contraria sentientiū insidiis exploratè probata, tamen victoria veluti diuinitus donata potiatur, & viribus recuperatis, omnes ecclesias & hominum multitudines ad suā veritatem amplectendam pertrahant. Atq; consyderanti mihi vtrum res ecclesiæ, quas in imperio Romano gestas cognoui, solum literis mandare deberem, rectū videbatur etiam eas, quæ apud Persas & alios barbaros in religione contigerint pro virili commemorare. Neq; certe alienum erit ab historia ecclesiastica in hoc opere item narrare, tum quinam tanquam patres & principes eorum, qui monachi vocantur, olim extiterint, tum etiam qui illis successerint: quos vel ipsi nouimus, vel accepimus ab aliis, ob pietatem suam permagnam laudem consecutos. Nam neque eorum virtutem in obliuione iacere permittendo ingrati erga illos, neq; inscij rerum ab illis gestarum videri volumus, præsertim cum tam præclarum viuendi exemplar his qui se huic pio vitæ generi se dicare instituunt, post se reliquerint: quo quidem si qui vti voluerint, non dubium, quinitissimum sint, & felicissimum vitæ exitum habituri. Verùm de his in sequenti sermone pro virili disseremus: nunc autem inuocato dei propitij auxilio, ad res gestas narrandas veniemus. Hinc igitur præsentis historiae ducetur exordium,

Qui-